

A forma evolúciója és revolúciója

A Magyar Design Kulturális Alapítvány kiállítása a Kortárs Alkotók Stúdiója Galériában 2022. november 10. és 18. között volt látható. A kiállítást az MDKA elnöke mutatja be.

A Magyar Design Kulturális Alapítvány kiállítása, 2022. november 10–18., K.A.S. Galéria, Budapest, Fotó: Sebestény Ferenc

A *forma evolúciója és revolúciója* című tárlat a forma ünneplését, a formaképzés művészetét helyezte a középpontba. Nagy Alexandra és Sebestény Ferenc kurátor olyan alkotókat kért fel munkáik bemutatására, akik saját területükön múlhatatlan kíváncsisággal és érzékenységgel keresik és hozzák létre az újabb és újabb formavariációkat,

segítve az alkalmazott anyag kibomló szépségének érvényesülését. Szándékos volt a sokszínűség a kiállított alkotásokban, az anyagokban és technológiákban, de a léptékekben, méretekben való jelentős eltérés is. A kurátorok éppen arra kívánták ráirányítani a figyelmet, hogy az azonos formai-gondolati megközelítések miként valósulnak meg egy ékszer, egy kerámia, egy lámpa vagy éppen egy építészeti léptékű installáció esetén, milyen felismeréseket, új gondolatokat és technikai megoldásokat generál a folyamat, amelyben egy anyag „találkozik” egy új formával. Ez a találkozás, pontosabban a találkoztatás igénye

az alkotó emberben születik meg, majd elmélyült tudás, sok kísérletezés, munka és innováció eredményeként valósul meg.

A mérték és arány matematikai leírásának kidolgozása, az „elmélkedés” útján felfedezett geometria és geometriai transzformáció klasszikus tudománya a formák rendszerének és összefüggéseinek megismeréséhez, a „leírható” összetett formák evolúciójához vezetett.

A formák szépségéről szólva Szókratész ezt mondja Platón *Philébosz* című dialógusában: „Mikor a formák szépségéről szólok, nem azt értem rajta, amit a nagy tömeg képzel: az élő testek, vagy némely festmények szépségét, hanem beszélek az egyenesről és a körrel és a belőlük keletkező síkokról és tömör testekről, melyeket vagy körzővel, vagy vonalzó és szögmérő segítségével állítanak elő [...] ezekről nem azt állítom, mint más tárgyakról, hogy csak bizonyos szempontból, bizonyos célra szépek, hanem azt, hogy már magukban véve, természetüknél fogva szépek. [...] A testek formáját, így az építészeti formát is mindenekelőtt geometriájuk határozta meg. [...] Mert a mérték s arány adja mindennek szépségét s erényét.”¹

A természet mintázatainak elmélyült vizsgálata, megértésének és reprodukálásának vágya érzékeli a rejtett geometriákat, bonyolultabb harmóniákat, szabályok és szabálytalanságok finoman tapadó szövetét. De mintha aranyló lepel feszülne a természet változatos világának idomain, amely ugyan sejteti a változatos formák mélyén működő összefüggéseket, teljes valójában mégsem engedi azt megfejteni.

A generatív formaképzés új lehetőségeket nyújt ezen mintázatok közelítéséhez, és soha nem látott formavariációk létrehozásához. A forma már nem transzformációk sorozatán át, tervezetten jön létre, hanem mintegy belső növekedés eredményeként szabadon definiált paraméterek és alkotói intuíciók szerint. Ez a formateremtés revolúciója.

A kiállítás a kortárs dizájn és építészet területéről válogatott művekkel a formaképzés hagyományos elveiről, az elemi geometria és transzformáció adta megannyi formai lehetőségről, valamint az elemi úton már nem értelmezhető, parametrikusan generált formák kortárs alkalmazásáról kívánt karakteres példákat felmutatni. A bemutatkozó alkotók – a hagyományokhoz való kötődés és az újítást generáló tényezők erőterében – létrehozott művei e két formaalkotási megközelítés mentén születtek.

Albert Virág építés és Pongrácz Farkas formatervező különleges, rétegelt nyír-gyapjú-filc-lemez lámpái a finoman hajlított sík egyszerűsége és az anyag által kívánt-en-

gedett feszültség pillanatnyi egyensúlyában „rajtakapott” formák. Egyetlen feszítési gesztussal létrehozott, funkcióra találó, térben görbített síkok a rejtett geometria felfedezésének és a véletlenszerűség érzetének egyidejű élményével.

Haber Szilvia kerámia- és porcelántervező iparművész kisplasztikai, mesterséges fossziliái algoritmusokkal leírható geometriákon, változtatható paraméterek révén létrehozott, egyedi tulajdonságokkal bíró formavariációkon keresztül kristályosodtak ki. Digitális modellek, 3D nyomtatott, illetve többrétegű gipsz és porcelán zsárendszer képezik a csigákhoz és kagylókhoz hasonló formahéjakat, amelyek kerámia- és kőzet szemcsészetű betonkiöntést kaptak. A felületek végső megmunkálása, csiszolása eredményezte a „digitális kövületek” különleges, természetit idéző mesterséges világát.

Lassu Péter – Pálóczi Tibor: *Églék, Hello Wood*, 2018, Szerencs, Árpád-hegy
Fotó: Bujnovszky Tamás

PyxisNautica: *Arany Paloták*, 2022, Budapest V., Ferenczy István u. 20.
Fotó: Jaksza Bálint

¹ PLATÓN: *Philébosz*. Ford. PÉTERFY Jenő = Uő: *Összes művei I–III*. Szerk. FALUS Róbert, ford. DEVECSERI Gábor et al., Bp., Európa, 1984, III., 263., 299.

A sík térré válásának pillanatát ragadják meg Jermakov Katalin ötvösművész anamorfikus ékszerei, amelyek egyedi vizuális hatásaikkal, váratlan nézeteikkel hívják fel magukra a figyelmet. Az ezüst és ébenfa együttes alkalmazása különleges optikai illúziók megvalósítására ad lehetőséget. A nemes anyagokkal megalkotott és a mozgás következtében újabb és újabb variációkban mutatkozó térillúzió-ékszerek a pillanatnyi, hamis érzékelésen alapuló látvány és a valóság ellentmondásait teszik átélhetővé és tapinthatóvá. Az absztrakt geometriába öntött élő anyag a matematikai képletek mentén transzformált, de természetes tulajdonságai mentén lágyuló vagy szilárduló formák végtelen változatát és egyediségét hozza létre.

Speciális formaalkotói világot képviselnek Juhász Ádám formatervező digitális szerkesztésen alapuló, azonos formaelemekből kézzel összeépített, finom geometriai transzformációkat életre keltő lámpái. Az ismétlődő alapelemekből történő építkezés nem előzmények nélküli, a leleményes elemkapcsolati megoldások, a formavariációk gazdagsága és a kézi összeépítés érzékenysége mégis egyedivé teszi a műveket.

Kovács D. Barna építész Moholy-Nagy László fény- és térmodulációs munkái nyomán kezdett formakísérletekbe. A külső és belső tér határát képező hártvány, héjak

mozgatása, vizsgálata és absztrakt architektonikus kompozíciókban való szerepeltetése építészeti munkásságához is jelentős szellemi és gyakorlati-kísérleti háttérrel biztosít.

Lassu Péter és Pálóczi Tibor építészek fainstallációi a mérnöki szerkesztés hagyományait és a parametrikusan formált kompozíciók szabadságát ötvözik. Forma, anyag és funkció harmonikus egységei ezek az opusok. A letisztult gondolatiság és az architektonikus nyelvezet tömörsége együttesen eredményezik e meditatív térformák jellel sűrűsödését.

Vágó Szilvia kerámia- és porcelántervező iparművész TactiLane-kollekciója a tapintáson, az érintő, markoló kéz idomain és arányain alapuló egyedi formavilágot teremt. A tenyérbe illeszkedés, a bőr és a taktilis kódokkal ellátott kerámia felületének optimális érintkezése határozza meg e kavicszerű képződmények végső formáját.

A Pyxis Nautica alkotóinak – Monori László, Tóth Dávid és Tótszabó Tamás építészeknek – *Arany Paloták* című építészetiinstalláció-sorozata, amelynek készítése során több budapesti palotát is arany fóliába csomagoltak, a kiállításon kiemelt, átvitt értelmű jelentést kapott a rejtett, felfedezésre és kibontásra váró forma szimbólumaként. Ezért került a plakátra és a meghívóra is ennek az installációnak a fotója.

Lassu Péter –
Pálóczi Tibor:
Ammoni terasz,
Hello Wood,
2016, Csopak,
Balaton-felvidéki
Nemzeti Park
Igazgatóság parkja
Fotó:
Turós Balázs

